

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i tyska

German

1. Beslut

Denna allmänna studieplan för utbildning på forskarnivå i tyska är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet 2020-02-27 och senast reviderad 2026-06-10.

Den allmänna studieplanen gäller fr.o.m. 2026-06-15.

2. Ämnesbeskrivning

Forskarutbildningsämnet tyska inkluderar forskning om tyskspråkig litteratur samt språk- och kulturvetenskap med inriktning mot det tyska språket. Ämnet erbjuder tre olika studiegångar, en litteraturvetenskaplig, en språkvetenskaplig respektive en kulturvetenskaplig (se vidare avsnitt 6).

3. Utbildningens mål

Utbildning på forskarnivå i tyska kan avslutas med licentiatexamen eller doktorsexamen. En doktorand i tyska kan avlägga licentiatexamen som en etapp i sin utbildning på forskarnivå. Licentiatexamen är inte obligatorisk för doktorsexamen i tyska.

3.1 Doktorsexamen

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,

visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,

visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

I ämnet tyska krävs en avhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

3.2 Licentiatexamen

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,

visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

I ämnet tyska krävs en uppsats motsvarande 75 högskolepoäng.

4. Behörighet och förkunskapskrav

4.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. Beslut om undantag fattas av Humanistiska fakultetsnämnden efter anhållan från institutionen.

4.2 Särskild behörighet

För att erhålla särskild behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå i tyska krävs att den sökande med godkänt resultat genomgått kurser på avancerad nivå om minst 30 hp i huvudområdet tyska inklusive ett examensarbete om minst 15 hp.

För särskild behörighet krävs därutöver att den sökande har kunskaper i engelska och har eller förbinder sig att snarast söka förvärva kunskaper i svenska, danska eller norska. Språkfärdigheterna måste omfatta förmåga att läsa, tala och skriva på dessa språk.

Behörighetskraven kan uppfyllas även av den som inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kompetens.

Eventuell motsvarandebedömning av behörigheten görs av institutionens handledarkollegium, och beslut fattas av institutionsstyrelsen.

5. Utlysning och antagningsförfarande

Lediga platser i utbildning på forskarnivå i tyska kan annonseras två gånger årligen på Stockholms universitets webbplats, med sista ansökningsdag 15 februari respektive 15 september. Plats på utbildning i tyska utlyses inte nödvändigtvis varje år.

Beslut om antagning av sökande till utbildning på forskarnivå i tyska fattas av institutionsstyrelsen vid institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska. Institutionsstyrelsen kan inte vidaredelegera beslut om antagning, däremot bereds beslutet av respektive ämne. Institutionsstyrelsen får till utbildning på forskarnivå endast anta sökande som anställs som doktorand. Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med annan finansiering än doktorandanställning eller antagning till utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen fattas av Humanistiska fakultetsnämnden.

Doktorand som tidigare har varit antagen till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål, och efter avlagd licentiatexamen önskar fortsätta studierna till doktorsexamen i samma ämne måste ansöka om plats vid ordinarie utlysningstillfälle. Antagning görs i förekommande fall enbart för studier under den tid som återstår fram till doktorsexamen.

5.1 Bedömningsgrunder och urvalskriterier

Grunden för urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven till utbildning på forskarnivå i tyska är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning. Urvalet görs på basis av följande kriterier:

1. Tidigare utbildning i allmänhet. Bedömning sker med hänsyn till såväl djup som bredd i tidigare utbildning.
2. Tidigare vetenskaplig produktion. På basis av examensarbeten från grund- och avancerad nivå samt i förekommande fall annan skriftlig vetenskaplig produktion bedöms den sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Vid bedömningen beaktas också tidsaspekten, d v s i vilken utsträckning den sökande har visat förmåga att utföra sina tidigare vetenskapliga uppgifter inom givna tidsramar. Dessutom görs, utifrån en jämförelse av de vetenskapliga alstren, en bedömning av den sökandes vetenskapliga utveckling. Den vetenskapliga produktionen bedöms med avseende på kritisk förmåga, analytisk förmåga, självständighet samt kreativitet.
3. Forskningsplan. I samband med ansökan ska sökanden kort redogöra för sitt tänkta forskningsområde. Redogörelsen ska innehålla problemformulering/ar och en skiss över genomförandet av forskningsarbetet. Planen bedöms med avseende på relevans, originalitet samt genomförbarhet inom given tidsram (d v s under en period motsvarande fyra års utbildning på heltid).
4. Tillgänglig handledarkompetens.
5. Samarbetsförmåga. Den sökandes förmåga till samarbete bedöms utifrån t ex referenser, intyg eller intervjuer.
6. Övrigt. Övriga relevanta kvalifikationer formuleras i utlysningstexten.

Antagningsprocessen beskrivs i institutionens antagningsordning för utbildning på forskarnivå som finns på institutionens hemsida.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Studietiden för att uppnå doktorsexamen är fyra års heltidsstudier och omfattningen är 240 högskolepoäng. Utbildning på forskarnivå i tyska består dels av kurser om 60 högskolepoäng, dels av en avhandling om 180 högskolepoäng, motsvarande två respektive sex terminers

heltidsstudier. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng, varav 45 högskolepoäng ska utgöras av kurser och 75 högskolepoäng av ett vetenskapligt arbete.

Utbildningen planläggs så att studierna kräver fyra läsår för doktorsexamen och två läsår för licentiatexamen för doktorander som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Därvid förutsätts att doktoranden dels ägnar sig helt åt studierna, dels utnyttjar undervisningen och handledningen effektivt. Om en doktorand begär det, får anställningen avse arbete på deltid, dock lägst 50 procent av heltid, d.v.s. för doktorsexamen åtta år, för licentiatexamen fyra år. För deltidsdoktorand förlängs studietiden i proportion till den minskade studieintensiteten.

Utbildning på forskarnivå i tyska finns med följande studiegångar:

1. litteraturvetenskap
2. språkvetenskap
3. kulturvetenskap

Samtliga doktorander som antas till utbildning på forskarnivå i tyska ska följa föreliggande allmänna studieplan. Eventuella samarbeten i form av cotutelle, enskild doktorands deltagande i forskarskola eller externfinansierade projekt kan endast påverka de individuella skillnaderna i utbildningen som dokumenteras i den individuella studieplanen.

Detaljer i studiernas uppläggning bestäms under punkt 6.3 samt i den individuella studieplanen.

6.1 Individuell studieplan

Individuella studieplaner ska upprättas för samtliga aktiva doktorander i tyska. Den individuella studieplanen innehåller högskolans och doktorandens åtaganden, en finansieringsplan och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen fastställs av institutionsstyrelsen efter samråd med doktorand och handledare. Redan i den första individuella studieplanen bör man inkludera en tidsram för en eventuell etikprövning av doktorandens forskningsprojekt.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år efter samråd med doktorand och handledare och ändras av högskolan i den utsträckning som behövs. Det ska finnas en aktuell ISP under hela forskarutbildningen.

Den individuella studieplanen har stor betydelse för doktorandens rättssäkerhet eftersom den utgör en grund för att avgöra vilka rättigheter och skyldigheter doktoranden har i sin utbildning. För lärosätet utgör den individuella studieplanen ett pedagogiskt instrument som

även kan användas ur ett effektivitetsperspektiv. Dessutom är den ett grundläggande dokument vid eventuell indragning av handledning och andra resurser.

För detaljer beträffande upprättande, hantering och uppföljning av de individuella studieplanerna hänvisas till 6 kap 29 och 30 §§ högskoleförordningen, *Regler för utbildning och examination på forskarnivå* vid Stockholms universitet samt Humanvetenskapliga områdets anvisningar och Humanistiska fakultetens regler.

6.2 Handledning och andra resurser

Minst två handledare ska utses för varje doktorand vid utbildningens början och en av dessa ska utses till huvudhandledare. Handledare utses av institutionsstyrelsen vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska eller – om styrelsen så beslutar – av prefekten. Minst en av handledarna ska vara anställd vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska. Samtliga handledare ska inneha doktorsexamen och minst en av dem ska inneha lägst docentkompetens. Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått handledarutbildning eller av områdesnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Huvudhandledaren ska se till att avgränsningen av avhandlingsämnet sker på sådant sätt att studierna kan slutföras inom den uppställda normalstudietiden. Humanistiska fakultetsnämnden har fastställt att minst 80 klocktimmar per år och doktorand ska avsättas för handledning. Av dessa bör 30–40 timmar vara kontaktid. För deltidsdoktorand anpassas handledningstiden till studieintensiteten. Omfattningen av handledningen kan variera beroende på var i utbildningen doktoranden befinner sig. Såväl den tidsmässiga som den innehållsliga fördelningen mellan handledarna ska anges i den individuella studieplanen.

Doktoranden ska bedriva sina studier med den aktivitetsgrad som fastställts i den individuella studieplanen och ta kontakt med sina handledare eller studierektor för forskarutbildning vid eventuella problem.

För information om övriga resurser, utöver handledning, som doktoranderna har tillgång till, se institutionens bestämmelser. Ytterligare detaljer rörande handledning och andra resurser bestäms i den individuella studieplanen.

En doktorand som begär det ska få byta handledare. Anhållan om byte av handledare ska ställas till institutionsstyrelsen vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska.

Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap 30§ beslutar något annat.

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat.

Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 6 kap. 30 § högskoleförordningen kan doktoranden efter ansökan hos rektor få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen.

Ett beslut om indragning av resurser liksom beslut att avslå begäran om att återfå resurser enligt 6 kap. 30 och 31 § högskoleförordningen kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

För ytterligare information hänvisas till *Regler för utbildning och examination* vid Stockholms universitet, *Anvisningar för individuell studieplan vid det Humanvetenskapliga området* samt *Handlägningsordning för indragning av doktorands rätt till handledning och andra resurser*.

6.3 Kurser och examination

Kursdelen omfattar för doktorsexamen två terminers heltidsstudier d.v.s. 60 högskolepoäng och ska vara så utformad att delar av målen för utbildningen enligt punkt 3.1 ovan uppfylls. För licentiatexamen omfattar kursdelen en och en halv terminers heltidsstudier, d.v.s. 45 högskolepoäng och ska vara så utformad att delar av målen för utbildningen enligt punkt 3.2 ovan uppfylls.

Obligatoriska kurser för doktors- och licentiatexamen, 25 hp:

De obligatoriska kurserna kan läsas vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska eller vid samarbetsinstitution eller motsvarande, inklusive forskarskola, eller vid behov vid annan institution/annat lärosäte.

Kursernas uppläggning kan uppvisa en viss grad av variation, och omfattar inga namngivna kurser, men ska alltid inkludera angivna teman och områden med nedan angivet omfång och innehåll.

Obligatoriska kurser vid utbildning på forskarnivå med studiegång litteraturvetenskap:

1. Litteraturvetenskaplig teori och metod, 15 hp
2. Kurser i vetenskapsteori och forskningsetik, 10 hp

Obligatoriska kurser vid utbildning på forskarnivå med studiegång språkvetenskap:

1. Språkvetenskaplig teori och metod, 15 hp
2. Kurser i vetenskapsteori och forskningsetik, 10 hp

Obligatoriska kurser vid utbildning på forskarnivå med studiegång kulturvetenskap:

1. Kulturvetenskaplig teori och metod, 15 hp
2. Kurser i vetenskapsteori och forskningsetik, 10 hp

Övriga kurser för doktorsexamen, 35 hp, och för licentiatexamen, 20 hp:

Övriga kurser ska väljas så att doktoranden förvärvar både brett kunnande inom forskningsområdet och systematisk förståelse av detsamma, och djupa och aktuella specialistkunskaper inom de forskningssammanhang som är mest relevanta för doktorandens eget avhandlingsarbete. Kurser kan läsas vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska, vid samarbetsinstitution eller motsvarande.

Samtliga kurser väljs av doktoranden i samråd med huvudhandledaren och ska godkännas av studierektor för forskarutbildningen innan arbetet med dem påbörjas. Detta för att garantera att den totala sammansättningen av kursdelen för en doktorand i tillräcklig utsträckning kopplas till examensmålen. Kurserna och examinationsformerna ska anges i den individuella studieplanen. För läskurser ska en litteraturlista samt uppgift om kursnamn, examinationsform och examinator lämnas in till studierektor för forskarutbildning vid kursstart.

Examinatorer på kurser inom utbildning på forskarnivå i tyska ska vara av institutionsstyrelsen särskilt utsedda lärare. Kunskapsprovet på kurserna bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

Kursvärderingar görs, sammanställs, återkopplas och tillgängliggörs i enlighet med Stockholms universitets regler.

Högskolepedagogiska kurser kan genomföras inom ramen för institutionstjänstgöring.

6.3.1 Tillgodoräknande av tidigare utbildning

Beslut om huruvida en tidigare utbildning ska kunna tillgodoräknas fattas av institutionsstyrelsen vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska efter anhållan av doktorand. Tillgodoräknandet ska ske i början av forskarutbildningen. Om en kurs tillgodoräknas förkortas studietiden i motsvarande omfattning, enligt principen 1,5 vecka per tillgodoräknade högskolepoäng.

6.3.2 Övriga obligatoriska moment

Under utbildningen ska doktoranden regelbundet delta i högre seminarier och där presentera

sitt pågående forskningsarbete. Doktoranden ska även medverka aktivt i granskning av andras arbeten samt ta del i diskussioner om andra aktuella texter och teman. Seminarierna är en central arena för träning av förmågan till självständig kritisk granskning och bedömning, förmågan till muntlig presentation och diskussion av forskning och forskningsresultat samt förmågan att göra forskningsetiska bedömningar. Seminarierna fungerar även som en resurs för att bredda kunskaper inom och förvärva systematisk förståelse av det forskningssammanhang där doktoranden är verksam.

Avhandlingsarbetet ska vid minst tre tillfällen ventileras vid högre seminariet: 1) ett inledande seminarium under det första läsåret där doktoranden presenterar sitt avhandlingsprojekt, 2) ett halvtidsseminarium där minst ett avhandlingskapitel eller en artikel ventileras och diskuteras av en särskilt utsedd granskare, 3) ett slutseminarium där avhandlingens vetenskapliga kvalitet granskas av en särskilt utsedd opponent. Se även institutionens *Riktlinjer för granskningsprocessen inför doktorsdisputation och licentiatseminarium* som finns tillgänglig på institutionens hemsida.

6.4 Doktorsavhandling och disputation

För doktorsexamen krävs en godkänd avhandling motsvarande 180 högskolepoäng. Ämne för doktorsavhandlingen väljs i samråd med handledarna tidigt under doktorandstudierna. En utgångspunkt vid samrådet är den forskningsplan som doktoranden avgivit i samband med ansökan till utbildning på forskarnivå.

Avhandlingen ska visa doktorandens förmåga att på ett vetenskapligt tillfredsställande sätt självständigt – inom eller utom ramen för ett lagarbete – lösa den valda forskningsuppgiften så att delar av målen enligt punkt 3.1 ovan uppfylls.

Avhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person, samt med en inledande och avslutande ramtext (s.k. kappa) av dessa (sammanläggningsavhandling).

Om undersökningen utförs inom ramen för ett lagarbete ska doktorandens insatser klart kunna särskiljas.

Undersökningen och de vunna resultaten ska presenteras i en framställning som kvalitetsmässigt ska ligga på en sådan nivå att avhandlingen (vare sig det rör sig om en monografi- eller sammanläggningsavhandling) bedöms uppfylla rimligt ställda krav för att antas i en vetenskaplig serie eller tidskrift av god kvalitet.

Kriterier för sammanläggningsavhandling

En sammanläggningsavhandling ska bestå av minst tre längre vetenskapliga artiklar (3–5 artiklar ingår i normalfallet). Antalet artiklar bestäms i samråd med handledarna.

Artiklarna som ingår i avhandlingen ska vara 1) publicerade, 2) antagna, eller 3) inskickade för publicering i refereegranskade vetenskapliga publikationer.

Minst två av artiklarna ska tillhöra de två första kategorierna, d.v.s. vara publicerade eller antagna för publicering i refereegranskade vetenskapliga publikationer. Ej refereegranskade artiklar ska ha sådan kvalitet att de bedöms vara publicerbara (prövning sker genom framläggning på slutseminarium.)

Doktoranden ska vara huvud- eller ensamförfattare för minst de två av artiklarna som är publicerade eller antagna för publicering. För övriga artiklar gäller att doktorandens bidrag ska ha varit väsentligt.

I avhandlingens kapp ska det tydligt redovisas vad som är doktorandens eget bidrag i artiklarna och, i förekommande fall, vad som är andra författares bidrag.

Publicerade artiklar som ingår i avhandlingen får inte ändras i sammanläggningsavhandlingen (med undantag av ev. errata). Samtliga tillägg och problematiseringar samt samlad slutsatsdiskussion ska ingå i kappan.

I de fall avhandlingen består av en tidigare godkänd licentiatuppsats i sin helhet, ska doktorsavhandlingen i tillägg innehålla minst två artiklar (varav en artikel ska vara antagen för publicering i refereegranskad vetenskaplig publikation), samt en kapp som redogör för licentiatuppsatsens plats i helheten.

För såväl sammanläggningsavhandling som för monografi krävs följande:

- att avhandlingen är ett resultat av ett självständigt forskningsarbete som väsentligt bidrar till kunskapsutvecklingen,
- att syfte, problemställning och vetenskaplig metod tydligt redovisas och motiveras,
- att metoden tillämpas korrekt,
- att forskningsläget presenteras så att tidigare genomförd forskning klart skiljs från doktorandens egna, i avhandlingen redovisade, bidrag till forskningen,
- att materialet presenteras och karaktäriseras och att det sätt på vilket materialet kan ha avgränsats redovisas och motiveras,
- att den vetenskapliga noggrannheten vad avser noter, käll- och litteraturförteckning, eventuella tabeller och diagram m.m. är god,

- att avhandlingen disponeras på ett logiskt sätt och att dispositionen är konsekvent genomförd,
- att avhandlingen är adekvat ur språklig synpunkt, samt
- att resultaten sammanfattas.

Språk

En monografiavhandling inom forskarutbildning i tyska ska skrivas på tyska.

Vid sammanläggningsavhandling bör minst två av de ingående artiklarna vara avfattade på tyska, varav en ensamförfattad artikel. Resterande artiklar kan vara skrivna på engelska, svenska, danska eller norska. Undantag från denna språkpolicy kan dock förekomma. Beslut härom fattas av institutionsstyrelsen efter anhållan från doktorand. Anhållan ska vara tillstyrkt av huvudhandledare med en tydlig motivering.

Avhandlingskappan ska i normalfallet vara skriven på tyska.

Då avhandlingen har skrivits på annat språk än svenska eller engelska ska den innehålla sammanfattningar på såväl svenska som engelska. Sammanfattningen ska vara så utförlig att en läsare utan kunskaper i avhandlingsspråket ska få en klar uppfattning om avhandlingens syfte och huvudsakliga innehåll, den vetenskapliga metod som använts och de resultat som nåtts.

Till varje doktorsavhandling ska fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat ("abstract") omfattande högst 2000 tecken inklusive mellanslag. Referatet ska:

- ange avhandlingens titel, det språk avhandlingen är skriven på, författaren/författarna samt universitet och institution,
- återge innehållet i avhandlingen enligt dispositionen problem, metoder och resultat,
- förses med nyckelord och andra uppgifter av betydelse för litteratursökning i automatiserade informationssystem.

Disputation

Doktorsavhandling i tyska ska granskas före disputation (se Institutionens Riktlinjer för granskningsprocessen inför doktorsdisputation och licentiatseminarium) och försvaras muntligt vid en offentlig disputation. Granskningen leds av en särskilt utsedd opponent. Disputationen ska i normalfallet ske på tyska. Disputationen ska följa *Anvisningar för disputationsakten vid Humanistiska fakulteten*.

Doktorsavhandling bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd av en betygsnämnd som utses särskilt för varje avhandling. Vid betygssättningen tas hänsyn till

såväl avhandlingens innehåll som det offentliga försvaret. Minst en person i betygsnämnden ska vara verksam vid ett annat lärosäte.

6.5 Licentiatuppsats och licentiatseminarium

För licentiatexamen krävs en godkänd licentiatuppsats motsvarande 75 högskolepoäng. Ämne för uppsatsen väljs i samråd med handledarna tidigt under utbildningen. En utgångspunkt vid samrådet är den forskningsplan som doktoranden avgivit i samband med ansökan till utbildning på forskarnivå.

Uppsatsen ska visa doktorandens förmåga att på ett vetenskapligt tillfredsställande sätt självständigt – inom eller utom ramen för ett lagarbete – lösa den valda forskningsuppgiften så att delar av målen enligt punkt 3.2 ovan uppfylls.

Uppsatsen ska utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografi) eller som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person, med en inledande och avslutande ramtext (s.k. kappa) av dessa (sammanläggningsuppsats).

Om undersökningen utförs inom ramen för ett lagarbete ska doktorandens insatser klart kunna särskiljas.

Undersökningen och de vunna resultaten ska presenteras i en framställning som kvalitetsmässigt ska ligga på en sådan nivå att uppsatsen (inklusive avsnitten i uppsatsen) bedöms uppfylla rimligt ställda krav för att antas i en vetenskaplig serie eller tidskrift av god kvalitet.

Kriterier för sammanläggningsuppsats

En sammanläggningsuppsats ska bestå av minst två vetenskapliga artiklar och en kappa. Artiklarna som ingår i uppsatsen ska vara 1) publicerade, 2) antagna, eller 3) inskickade för publicering i refereegranskade vetenskapliga publikationer.

Minst en artikel ska vara publicerad eller antagen för publicering i refereegranskad vetenskaplig publikation. Ej refereegranskade artiklar ska ha sådan kvalitet att de bedöms vara publicerbara (prövning sker genom framläggning på seminarium).

Doktoranden ska vara huvud- eller ensamförfattare för minst en av artiklarna och denna ska vara publicerad eller antagen för publicering. För övriga artiklar gäller att doktorandens bidrag ska ha varit väsentligt. I licentiatuppsatsens kappa ska det tydligt redovisas vad som är doktorandens eget bidrag i artiklarna och, i förekommande fall, vad som är andra författares bidrag.

Publicerade artiklar som ingår i avhandlingen får inte ändras i sammanläggningsuppsatsen (med undantag av ev. errata). Samtliga tillägg, problematiseringar samt samlad slutsatsdiskussion ska ingå i kappan.

För såväl sammanläggningsuppsats som för monografi krävs följande:

- att uppsatsen är ett resultat av ett självständigt forskningsarbete som väsentligt bidrar till kunskapsutvecklingen,
- att syfte, problemställning och vetenskaplig metod tydligt redovisas och motiveras,
- att metoden tillämpas korrekt,
- att forskningsläget presenteras så att tidigare genomförd forskning klart skiljs från doktorandens egna, i uppsatsen redovisade, bidrag till forskningen,
- att materialet presenteras och karaktäriseras och att det sätt på vilket materialet kan ha avgränsats redovisas och motiveras,
- att den vetenskapliga noggrannheten vad avser noter, käll- och litteraturförteckning, eventuella tabeller och diagram m.m. är god,
- att uppsatsen disponeras på ett logiskt sätt och att dispositionen är konsekvent genomförd,
- att uppsatsen är adekvat ur språklig synpunkt, samt
- att resultaten sammanfattas.

För doktorander som inte klart deklarerat en avsikt att begränsa sina studier inom utbildning på forskarnivå till licentiatetappen ska ämnet väljas så att uppsatsen kan utvidgas till en doktorsavhandling.

Språk

En monografiuppsats inom utbildning på forskarnivå i tyska ska skrivas på tyska.

Vid sammanläggningsuppsats bör minst en av de ingående egenförfattade artiklarna vara avfattad på tyska. Resterande artiklar kan vara skrivna på engelska, svenska, norska eller danska. Undantag från denna språkpolicy kan dock förekomma. Beslut härom fattas av institutionsstyrelsen efter anhållan från doktorand. Anhållan ska vara tillstyrkt av huvudhandledare med en tydlig motivering.

Uppsatskappan ska vara skriven på tyska.

Licentiatuppsats skriven på annat språk än svenska eller engelska ska innehålla sammanfattningar på såväl svenska som engelska. I de fall uppsatsen har skrivits på svenska ska den innehålla sammanfattning på engelska, och i de fall avhandlingen skrivits på engelska ska den innehålla en sammanfattning på svenska. Sammanfattningen ska vara så utförlig att

en läsare utan kunskaper i uppsatsens språk ska få en klar uppfattning om uppsatsens syfte och huvudsakliga innehåll, den vetenskapliga metod som använts och de resultat som nåtts.

Licentiatseminarium

Licentiatuppsats ska granskas och försvaras vid ett offentligt licentiatseminarium. Seminariet ska tillkännages i god tid och uppsatsen ska finnas tillgänglig vid institutionen i god tid före seminariet. Till seminariet utses en opponent och en examinerator eller en bedömargrupp. Handledare får inte delta i betygssättningen av uppsatsen. Licentiatseminariet ska i normalfallet ske på tyska. Licentiatseminariet ska följa universitetets *Regler för utbildning och examination på forskarnivå*.

Licentiatuppsats samt doktorandens försvar vid licentiatseminariet bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

Licentiatexamen kan erhållas som en etappavgång inom utbildningen på forskarnivå mot doktorsexamen. En färdig licentiatexamen kan påbyggas för att uppnå kraven för doktorsexamen.

7. Övergångsregler

Doktorander som har antagits innan den allmänna studieplanen börjat gälla, kan efter samråd med huvudhandledare och studierektor, begära att få gå över till denna studieplan. Begäran ska ställas till institutionsstyrelsen. Den individuella studieplanen ska då uppdateras.